

Sociale veiligheid en huiselijk geweld

Infokaart

Ouderenmonitor Zeeland 2007

Inleiding

Huiselijk geweld en (on)veiligheid zijn actuele thema's en de maatschappelijke bezorgdheid hierover is groot. Deze infokaart gaat over gevoelens van onveiligheid bij ouderen. Ook komt aan de orde in welke mate ouderen slachtoffer zijn (geweest) van huiselijk geweld.

Kerngegevens

- 7% van de Zeeuwse ouderen voelt zich overdag wel eens onveilig en 15% 's avonds of 's nachts
- Eenzame ouderen voelen zich vaker onveilig dan ouderen die niet eenzaam zijn
- Van de 65-plussers in Zeeland is 3% ooit wel eens slachtoffer geweest van huiselijk geweld en 0,3% is afgelopen jaar slachtoffer geweest
- Psychisch of emotioneel geweld komt het meeste voor en de dader van huiselijk geweld is meestal de partner of de ex-partner
- Slachtoffers van huiselijk geweld zijn vaker psychisch ongezond en voelen zich eenzamer

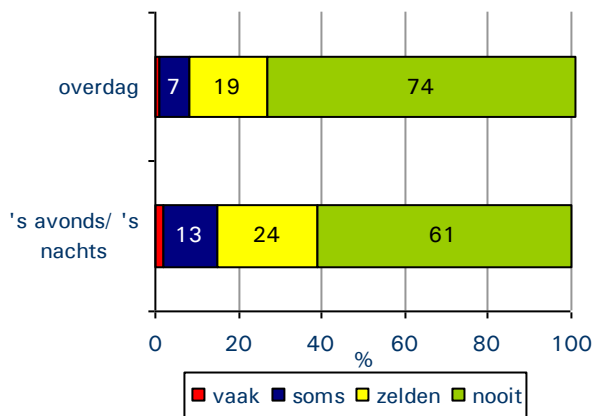
Veiligheidsbeleving

Bijna een kwart van de Zeeuwse ouderen voelt zich wel eens onveilig

Onveiligheid of het gevoel hebben dat het onveilig is in de buurt, kan ervoor zorgen dat ouderen worden belemmerd in hun sociale bezigheden. De sociale veiligheid wordt aan de ene kant bepaald door het risico dat iemand loopt om slachtoffer te worden van criminaliteit (objectieve veiligheid) en aan de andere kant door de onveiligheidsbeleving (subjectieve veiligheid). Uit de Veiligheidsmonitor Rijk 2008 blijkt dat één op de vijf Nederlanders van 15 jaar en ouder zich wel eens onveilig voelt [1].

In Zeeland voelt 7% van de 65-plussers zich overdag wel eens onveilig. 's Avonds of 's nachts voelen ouderen zich vaker onveilig (15%) dan overdag (zie figuur 1).

Vrouwen, alleenstaanden en ouderen beperkt door de lichamelijke gezondheid hebben vaker te maken met onveiligheidsgevoelens. Ouderen in matig tot sterk stedelijke gebieden voelen zich 's avonds/'s nachts vaker onveilig dan ouderen in niet stedelijke gebieden. Tot slot voelen ouderen die alleen AOW als inkomen hebben zich overdag vaker onveilig dan ouderen met een hogere sociaaleconomische status.

Figuur 1. Mate waarin ouderen in Zeeland zich onveilig voelen (overdag en 's avonds/'s nachts)

Als mensen zich onveilig voelen kan dat ervoor zorgen dat ze zich belemmerd voelen in hun sociale bezigheden en daardoor kunnen ze zich vaker eenzaam voelen. Er is een sterke samenhang te zien tussen eenzaamheid en veiligheidsbeleving. Mensen die eenzaam zijn voelen zich vaker onveilig (11% overdag en 21% 's avonds/'s nachts) dan mensen die niet eenzaam zijn (4% overdag en 9% 's avonds/'s nachts).

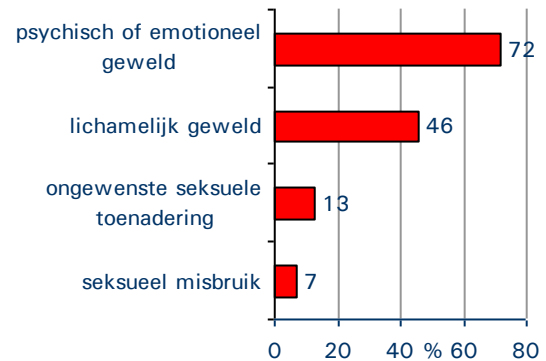
Huiselijk geweld

Psychisch en emotioneel geweld zijn de meest genoemde vormen van huiselijk geweld onder ouderen in Zeeland

Huiselijk geweld is geweld dat gepleegd wordt door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer, dat wil zeggen (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Het begrip huiselijk heeft expliciet te maken met de relatie tussen pleger en slachtoffer en niet met de plaats van het geweld [2]. Vormen van huiselijk geweld zijn fysiek, psychisch en seksueel geweld, verwaarlozing, schending van rechten, opsluiting en belaging. Slachtoffers van huiselijk geweld kunnen ernstige lichamelijke en/of psychische klachten krijgen [3].

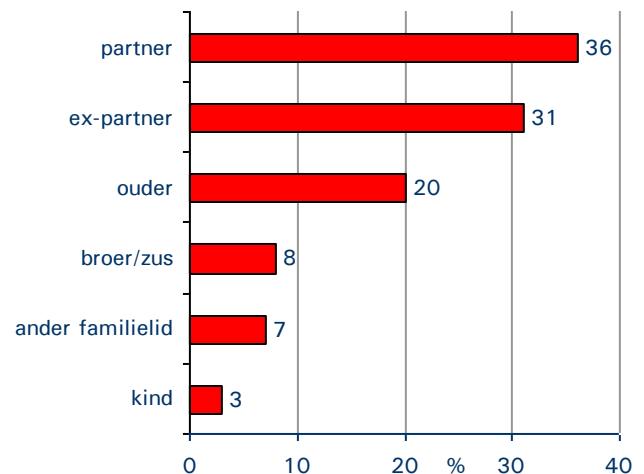
Van de 65-plussers in Zeeland is 3% ooit wel eens slachtoffer geweest van huiselijk geweld en 0,3% is afgelopen jaar slachtoffer geweest. Vrouwen, 65-74 jarigen, alleenstaanden, en ouderen die beperkt zijn door de lichamelijke gezondheid zijn vaker slachtoffer geweest van huiselijk geweld.

De meest voorkomende vorm van huiselijk geweld onder Zeeuwse ouderen is psychisch of emotioneel geweld: 72% van de slachtoffers (zie figuur 2). In bijna de helft (46%) van de gevallen betrof het lichamelijk geweld, bij 13% ongewenste seksuele toenadering en 7% is seksueel misbruikt.

Figuur 2. Vormen van huiselijk geweld bij ouderen in Zeeland die ooit slachtoffer zijn geweest van huiselijk geweld

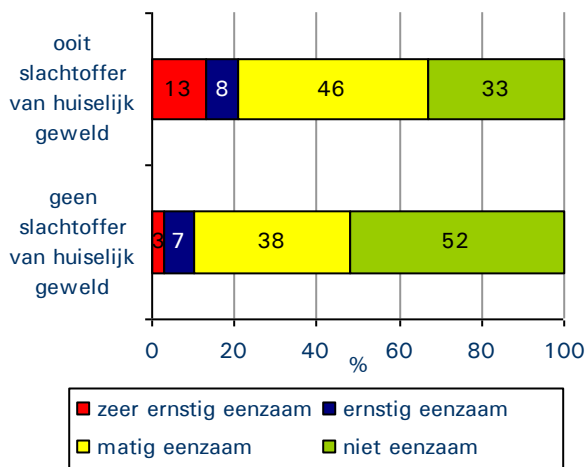
De dader van huiselijk geweld is meestal de eigen partner (36%) of de ex-partner (31%) (zie figuur 3).

Figuur 3. Daders van huiselijk geweld bij ouderen in Zeeland die ooit slachtoffer zijn geweest van huiselijk geweld

Ouderen die ooit slachtoffer zijn geweest van huiselijk geweld hebben een slechtere lichamelijke en psychische gezondheid. Zo is 44% van de slachtoffers psychisch ongezond tegenover 18% van de ouderen die geen slachtoffer zijn geweest.

Ook zijn ouderen die ooit slachtoffer zijn geweest van huiselijk geweld vaker eenzaam (figuur 4).

Figuur 4. Eenzaamheid en huiselijk geweld bij ouderen in Zeeland

De cijfers over huiselijk geweld uit de ouderenmonitor zijn hoogstwaarschijnlijk een onderschatting van het werkelijke aantal slachtoffers. Naar verwachting zullen slachtoffers minder vaak deelnemen aan een dergelijk onderzoek, of zullen zij niet vermelden dat ze slachtoffer zijn (geweest) van huiselijk geweld.

Hoe komt de GGD aan deze informatie?

De gegevens in deze infokaart zijn afkomstig uit de Ouderenmonitor Zeeland 2007 van de GGD Zeeland. Het onderzoek is uitgevoerd in alle dertien gemeenten in Zeeland. De gezondheidsenquête is naar 9.000 zelfstandig wonende 65-plussers gestuurd. Ouderen uit institutionele huishoudens (verzorgingshuizen en verpleeghuizen) hebben niet aan het onderzoek deelgenomen. De vragenlijst is door 6.631 65-plussers ingevuld, wat een respons van 74% betekent.

Waar in deze infokaart risicogroepen worden beschreven, is steeds gekeken naar geslacht, leeftijd, etniciteit, burgerlijke staat, sociaal economische status (hier bepaald door het financieel rondkomen met alleen AOW), lichamelijke beperkingen en mate van verstedelijking (wonen de ouderen in een stedelijke omgeving of meer op het platteland).

Meer informatie?

Voor meer resultaten uit de Ouderenmonitor Zeeland 2007 gaat u naar www.GGDgezondheidsatlas.nl. Op deze website vindt u meer cijfers. Daar vindt u tevens de andere infokaarten die over dit onderzoek zijn geschreven: lichamelijke gezondheid, kwaliteit van leven, leefstijl, eenzaamheid, welzijn en zorg, mantelzorg, wonen, en kwetsbare ouderen. Deze informatie is met name bedoeld voor de Zeeuwse gemeenten bij het onderbouwen van het lokaal gezondheidsbeleid. De GGD Zeeland kan gemeenten bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van gezondheidsbeleid ondersteunen.

Bronnen

1. Veiligheidsmonitor Rijk 2008. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2008.
2. GGD Hart voor Brabant. Wat is huiselijk geweld, wat zijn de gevolgen en hoe vaak komt het voor in Nederland? In: Regionale VTV, Regionaal Kompas Volksgezondheid. 's-Hertogenbosch: GGD Hart voor Brabant, <<http://www.regionaalkompas.nl/ggdhvb>> Gezondheidsdeterminanten\ Omgeving\ Huiselijk geweld, 1 november 2006.
3. Factsheet Huiselijk Geweld : Feiten en cijfers - november 2007. Movisie 2007

Colofon

Auteurs: Leonie de Bruijne, Karin Weterings
GGD Zeeland, afdeling Beleidsadviesing en -Ondersteuning.
www.ggdzeeland.nl en www.GGDgezondheidsatlas.nl
© GGD Zeeland, Goes, oktober 2008

